

Pro Karkkila – oppiminen ja hyvinvointi

Ehdotan, että Karkkilan palveluverkkouudistuksessa otetaan käyttöön jokerikortti, kokonaan uusi tarkastelumalli, jonka lähtökohtana on olemassa olevan rakennuskannan tarkoituksenmukainen ja taloudellinen käyttö, kaupunkilaisten tarpeet ja hyvinvointi sekä kaupungin ja sen keskustan elinvoima.

Koulujen osalta tämä johtaisi hyvin luontevasti kolmen keskustaajakoulun malliin. Nyhkälän koulun uudisosan lisäksi historialliset Haukkamäen ja Tuorilan koulut palvelevat jo nyt erinomaisesti käyttäjiään. Koulutoiminnan jatkaminen näissä hyväkuntoisissa, kouluiksi suunnitelluissa rakennuksissa on järkevää sekä kaupunkikuvallisesti, kaupunkiekologisesti että taloudellisesti.

Palveluverkkouudistuksessa ehdotettu malli, jossa kaikki koulutoiminta keskitetään Nyhkälään, päiväkotitoiminta Haukkamäkeen ja sivistystoiminta Tuorilaan, vaatii huomattavia korjauksia kaikissa kolmessa kohteessa, kestää useita vuosia ja edellyttää lasten, henkilökunnan ja irtaimiston siirtelyä paikasta toiseen. Onkohan kukaan edes laskenut siirto-operaatioiden ja rakennustöiden yhteiskustannuksia?

Kolmen koulun mallissa muutokset voidaan kohdistaa pelkästään Nyhkälän koulun arkkitehtonisesti arvokkaaseen ja sisätiloiltaan monimuotoiseen vanhaan osaan, joka suurelta osin soveltuu jo sellaisenaan vapaan sivistystyön käyttöön. Suurille ikäluokille rakennettu koulurakennus tarjoaa oivalliset puitteet työväenopistolle, musiikkikoululle, kuvataidekoululle sekä yhdistyksiä ja järjestöjä palveleville tiloille ja siitä voidaan tarvittaessa ottaa osia myös koulun ja / tai varhaiskasvatuksen käyttöön.

Osa vanhan koulun tiloista sopii uuteen käyttöön lähes muutoksitta, mikä pitää korjauskustannukset maltillisina. Hallitun muutoksen onnistumiseen tarvitaan silti osaavaa suunnittelua! Työhön tulisikin palkata rakennusten uudiskäyttöhankkeissa ja suojelussa ansioitunut asiantuntija, joka punoo erilaiset toiminnot yhteen rakennuksen ja sen käyttäjien kannalta mahdollisimman viisaasti samalla minimoiden kohteeseen tehtävät rakenteelliset ja arkkitehtoniset muutokset.

Ehdottamani ratkaisu loisi Karkkilan ytimeen kiinnostavan oppimis- ja harrastuskeskuksen, joka palvelisi kaikenikäisiä kaupunkilaisia ja olisi helposti kaikkien saavutettavissa. Aamusta iltaan toiminnassa oleva sivistys- ja kulttuuriahjo tarjoaisi puitteet monialaiselle yhteistyölle, elävöittäisi merkittävästi kaupungin ydinkeskustaa ja tukisi sitä kautta myös ympäristön liiketoimintaa.

Päiväkotiverkonkin uudistamisen tulisi perustua käyttäjien tarpeisiin ja olemassa olevien rakennusten tarjoamaan potentiaaliin. Haukkamäen hyvin toimivaa kasvatuskokonaisuutta ei ole syytä hajottaa. Myös Toivikkeen yksikkö kannattaa säilyttää päiväkotikäytössä, koska kyseinen vankka, aikaa kestävä ja hengittävä kivirakennus on jo alun perin suunniteltu päiväkodiksi. Lisäksi se on kaupungin ainoa palvelurakennus ja asukkaita yhdistävä paikka Porintien itäpuolisilla asuinalueilla. Högforsin päiväkodin tiloihin lienee mahdollista löytää teollisuusalueelle paremmin sopiva käyttäjä. Voisiko vanhaan konepajakouluun sovitella vaikkapa ruukinpajaa tai nuorisotilaa?

Nyhkälän vanhan osan toiminnan käynnistyttyä voidaan Anttilan talo myydä. Raskaista korjaustarpeista huolimatta kaupungin ytimessä sijaitsevan vanhan ratsutilan päärakennus voisi kiinnostaa ostajia kohtuullisesti hinnoiteltuna. Suojeltu rakennus on tärkeä osa historiallista kaupunkikuvaa, eikä sen julkisivuihin saa tehdä muutoksia. Sen sijaan moneen kertaan uusittu interiööri on muokattavissa monenlaisiin käyttötarkoituksiin. Joku korjausrakentamisen osaaja voisi jopa harkita sisätilojen palauttamista alkuperäiseen asuunsa.

Karkkilalaiset ovat nousseet puolustamaan koulujaan, eikä syyttä. On vaikea ymmärtää, miksi Karkkila haluaa luopua valttikorteistaan, palvelujen inhimillisestä mittakaavasta ja hyvästä saavutettavuudesta. Palveluverkkosuunnitelmassa ehdotettu Nyhkälään keskitetty suuryoulu ei sovi paikkakunnan imagoon ja pikkukaupunkiluonteeseen. Se pidentäisi koulumatkoja, olisi uhka kouluviihtyvyydelle ja saattaisi ajan myötä jopa lisätä asukkaiden lähtöä ja sosiaalitoimen kuormitusta. Uskooko joku todella, että kukaan muuttaisi pikkupaikkakunnalle saadakseen lapsensa jättikouluun!

Ruukkimiljöön ja vanhojen omakotialueiden vetovoima ja asukasaktiivisuus toivat Karkkilaan uusia asukkaita jopa 1990-luvun pahimpina kriisivuosina. Tehdasalueen uudet kulttuuritoiminnot ovat edelleen lisänneet Karkkilan tunnettuutta ja kaupungin mainetta hyvän elämän paikkana. Nyt uhan alla ovat kuitenkin asukkaiden pysyvyyden ja asukasluvun kasvattamisen kannalta keskeiset vetovoimatekijät.

On totta, että Karkkilassa kuten koko Suomessa lasten määrä on laskussa ja kuntien taloudelliset resurssit ovat rajalliset. Toisaalta Uusimaa on maakunnista ainoa, jossa väestö kasvaa eikä kouluun menevien lasten määrä vähene (vrt. Helsingin Sanomien pääkirjoitus 12.9.2025). Eikö Karkkila halua edes yrittää ottaa osaansa tästä Uuttamaata koskevasta trendistä?

Vai haluaako joku tietoisesti sammuttaa lyhdyt?

Karkkilassa 22.9.2025

Tiina Valpola, arkkitehti SAFA